

บทความรับเชิญ

ลัทธิมายาคติ เพื่อการตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติ ISI

รองศาสตราจารย์ ดร.ชิตณรงค์ ศิริสถิตย์กุล

บรรณาธิการของ Walailak Journal of Science and Technology

และผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ความตื่นตัวของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน เรื่องนักวิชาการรับใช้สังคม หรือ นักวิจัยเพื่อสังคม เป็นเรื่องที่น่ายินดี เนื่องจากการสร้าง Social/Community Engagement จากพลังของอาจารย์มหาวิทยาลัย ได้ตอบโจทย์ถึงเหตุผล การดำรงอยู่ของมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์ อีกทั้งยังแฝงนัยยะของการประสานภารกิจหลักทั้งสี่ของมหาวิทยาลัย นั่นคือการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม งานวิชาการที่มีคุณค่าแตกต่างหลากหลาย นอกเหนือจากการวิจัยกระแสหลักเพื่อองค์ความรู้ใหม่ ยังคงมีการเผยแพร่ในวารสารวิชาการไม่มากนัก บทความนี้จึงมุ่งกล่าวถึงการเปิดพรมแดนใหม่ๆ ทางวิชาการของงานวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่แบบ ABC (Area Based Collaborative Research) และงานวิชาการรับใช้สังคม ที่มีรากเชื่อมกันของการวิจัยกับบริการวิชาการ โดยการเผยแพร่ใน วารสารวิชาการนานาชาติ

ประเด็นที่สามารถคิดแตกต่างกันได้คือ เหตุใดจึงต้องนำ งานวิจัยแบบ ABC และ งานวิชาการรับใช้สังคม มาตีพิมพ์? คุณค่าของงานน่าจะพิสูจน์และประจักษ์ได้จากการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่และพัฒนาสังคมชุมชนท้องถิ่น โดยไม่ต้องตีพิมพ์ได้หรือไม่? แต่หากไม่ปฏิเสธคุณค่าของการตีพิมพ์ และมั่นใจว่างานวิจัยแบบ ABC และ งานวิชาการรับใช้สังคม สามารถตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติ แม้จะมีโอกาสน้อยกว่างานวิจัยกระแสหลัก ก็จะทำมาซึ่งประโยชน์ในหลายระดับ ทั้งกับทีมวิจัยเอง สถาบันต้นสังกัด แหล่งทุน และ เป็นการขยายความรู้โดยไม่ปิดกั้น

ทางวิชาการ ให้มีการปรับใช้กับพื้นที่อื่นๆ ตามความเหมาะสม ดังนั้นตัวอย่างความสำเร็จที่เผยแพร่ ซึ่งเป็นผลจากการใช้ปัญญาและปฏิบัติ จึงเปรียบเสมือนต้นทางแห่งการเรียนรู้ เพื่อค้นหาความลึกซึ้งทางวิชาการ และการปฏิบัติที่เหมาะสมในระบบโลกที่มีความซับซ้อน เปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่ง

เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาสาเหตุที่ทำให้งานวิจัยเชิงพื้นที่ ไม่ได้รับการเผยแพร่มากนักในวารสารนานาชาติ เนื่องจาก วารสารจำนวนหลักหมื่นในฐานข้อมูลสากลที่ได้รับการยอมรับสูง อย่าง ISI database มี “ขนบ” ที่ชัดเจน การตีพิมพ์ในวารสารต้องมีลักษณะงาน การเขียน การนำเสนอ จุดต่อยอดความรู้ ในรูปแบบที่บรรณาธิการและผู้ประเมินคุ้นเคยและคาดหมาย หากแตกต่างออกไปอาจไม่ได้รับโอกาส อย่างไรก็ตามหากสัมผัสวารสารและบทความในปัจจุบันให้หลากหลาย จะพบสองแนวทางที่จะสามารถทำลาย “มายาคติ” เดิม แล้วนำงานวิจัยที่เชื่อกันทั่วไปว่า “ตีพิมพ์ไม่ได้” เหล่านี้ เผยแพร่ในวารสาร ISI ได้

แนวทางที่ 1 หากนำเสนองานส่วนที่สอดคล้องกับขอบเขตของวารสารและความคุ้นเคยของผู้ประเมิน บทความวิจัยก็สามารถใช้วารสาร ISI เป็นแหล่งเผยแพร่ชั้นดีได้ นั่นคือแนวทางนี้ ต้องใช้เทคนิคและเครื่องมือ “Tool” ในการวิจัยนำ แล้วใช้เนื้อหา “Contents” ที่อิงบริบทพื้นที่ เข้าเสริมความใหม่ให้กับงาน เพราะงานวิจัยเชิงพื้นที่ อาจไม่ได้เน้นที่การพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือวิจัยใหม่ แต่การนำเสนอการใช้ในบริบทตัวแปรที่เปลี่ยนไปตามพื้นที่ ขับเน้นความใหม่ของงานขึ้นมา โอกาสการตีพิมพ์ตามแนวทางนี้ จึงเปิดกว้างมากขึ้นแตกต่างตาม

สาขา ทั้งในด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Wang et al, 2013; Zhang et al, 2013; Sudeesh and Reddy, 2013; Chowdhury et al, 2013; Vasudevan et al, 2013) วิศวกรรมศาสตร์ (Malik, 2013; Hasheminejad, 2013) เคมี (Pereira et al, 2013) ชีววิทยา (Dar and Khuroo, 2013; Mondal et al, 2013) เทคโนโลยีชีวภาพ (Mahapatra and Ramachandra, 2013) สาธารณสุข (Suwanbamrung, 2010) เศรษฐศาสตร์ (Wu et al, 2013) การจัดการ (Ghorbanhosseini, 2013; Hadzic, 2011) การศึกษา (Adalikwu, 2013; Iofciu et al, 2013) ซึ่งเอกสารอ้างอิงที่ระบุเป็นเพียงบางตัวอย่างผลงานตีพิมพ์ในปีที่ผ่านมาในวารสาร ISI ที่ยังเป็นที่ยอมรับในประเทศไทยไม่มากนัก

แนวทางที่ 2 เมื่อทำความเข้าใจวารสารมากขึ้น จะพบ “วารสารนอกกระแสหลัก” ที่มีอัตลักษณ์ แตกต่างออกไป และสามารถกลมกลืนกับงานวิจัยงานวิจัยแบบ ABC และ งานวิชาการรับใช้สังคม จึงสามารถส่งบทความที่น่าสนใจเนื้อหา “Contents” ที่อิงบริบทพื้นที่ นำได้เลยอย่างไรก็ตาม ยังคงมีงานจากประเทศไทยส่งไปเผยแพร่ในวารสารเหล่านี้้น้อยมาก แม้กระทั่งบทความใน International Journal of Sustainable Development and World Ecology ซึ่งมีบทความเกี่ยวกับข่าวไทยในประเทศไทย ยังเป็นผลงานของนักวิจัยชาวญี่ปุ่น สังกัดมหาวิทยาลัยญี่ปุ่น ที่ทำวิจัยในพื้นที่ประเทศไทย (Doi and Mizoguchi, 2013) และวารสารแห่งความตาย! ที่ตีพิมพ์ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับความตาย อย่าง Omega Journal of Death and Dying มีบทความเกี่ยวกับความเชื่อในศาลพระภูมิข้างทางในภาคอีสานของประเทศไทย ซึ่งเป็นผลงานเขียนของนักวิจัยต่างชาติ (Cohen, 2012) ส่วน Indian Journal of Traditional Knowledge ซึ่งเผยแพร่บทความงานวิจัยจากภูมิปัญญาพื้นบ้านดั้งเดิม จากทุกทวีปของโลก (Maroyi, 2013) ก็เป็นหนึ่งในวารสารที่น่าสนใจที่ยังไม่เคยมีนักวิจัยจากประเทศไทยนำผลงานไปเผยแพร่ อีกทั้งมีหลายวารสารที่ภาพลักษณ์ภายนอกเป็นวารสารกระแสหลัก มีแนวโน้มทำที่ต้อนรับงานวิจัยเชิงพื้นที่ มากขึ้นเรื่อย ๆ เช่น South African Journal of Science นอกจากตีพิมพ์บทความเชิงพื้นที่ ด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร (Wilhelm-Rechmann and Cowling, 2013) ยังประกาศความสนใจใน นวัตกรรมที่อิงบริบทพื้นที่ (Contextual innovation) ในบทบรรณาธิการที่ผ่านมาอีกด้วย (Douglas, 2013) ด้าน

ประเทศไทย แม้ยังไม่มีวารสารในฐานข้อมูล ISI ที่เปิดตัวสนับสนุนแนวทางนี้ในแบบ วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Based Development Research Journal) ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต (Journal of Community Development and Life Quality) ของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) แต่ Walailak Journal of Science and Technology (ที่อยู่ในฐานข้อมูล SCOPUS) ก็ได้เริ่มปรับอัตลักษณ์ เพื่อให้ความสำคัญกับการตีพิมพ์งานวิจัยแบบ ABC และ งานวิชาการรับใช้สังคม มากกว่าเผยแพร่บทความวิจัยตามกระแสหลัก

เมื่อนักวิจัยมีความมุ่งมั่นถึงเป้าหมายการตีพิมพ์ผลงานใน วารสาร ISI และเห็นโอกาสทั้งสองแนวทางที่ชัดเจนแล้ว ต่อไปคือลึ้มมายาคติและก้าวข้ามอุปสรรคทั้งหลายในการเขียน ซึ่งจุดสำคัญอยู่ที่การวางโครงของกรเขียน การตัดสินใจว่าจะเขียนอย่างไรนี้อาจจะต้องใช้เวลานาน แต่ถ้าความคิดลงตัวแล้ว เวลาที่ต้องใช้ในการเขียนบทความให้เสร็จเพื่อส่งวารสารนั้นสั้นมาก ๆ เมื่อเทียบกับการเขียนหนังสือ หรือเตรียมเอกสารประกอบการสอน นอกจากนี้ การสร้างหน่วยวิจัยที่ทำงานเชิงพื้นที่ หรือทีมวิชาการรับใช้สังคม ซึ่งมีลักษณะบูรณาการ ประกอบด้วยผู้มีความถนัดที่แตกต่างอยู่แล้ว น่าจะยอมรับ “นักเขียน” เป็นส่วนหนึ่งของทีม ซึ่งนักวิจัยเหล่านี้ อาจเป็นผู้ที่ขาดทักษะของผู้นำในการลงพื้นที่ที่เชื่อมกับภาคีเครือข่ายชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ แต่สามารถมาเสริม ร่วมสร้างผลงานแบบสมานฉันท์กันได้ โดยไม่ต้องเกิดการแบ่งขั้วระหว่างนักวิจัยสายตีพิมพ์ กับ นักวิชาการสายรับใช้สังคม ในสถาบันอุดมศึกษาและวงการวิชาการ

บทความนี้จุดเริ่มต้นจาก การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในวงผู้ประสานงานโครงการวิจัยของ สกว. กลุ่มยุทธศาสตร์งานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ เรื่อง “การเผยแพร่ผลงานวิจัยแบบ ABC ในวารสารวิชาการ” ทำให้ ดร. สีสลาภรณ์ บัวสาย และ คุณ เบญจมาศ ศิระมาศวมิข ได้แนะนำให้มีการเขียน “บทความอะไรก็ได้” ที่นักวิจัย ABC อ่านแล้ว อยากนำงานที่ทำด้วยความวิริยะอุตสาหะ เขียนเป็นบทความไปปักธงในวารสาร ISI ซึ่งถ้าทำได้เป็นหมวดหมู่ จะทำให้ประเทศไทยเป็นผู้นำงานวิจัยในแนวทาง ABC นี้ แต่บทความนี้ก็กลับต้องใช้เวลาานเกือบหนึ่งปีจึงสามารถเขียนออกมาได้ ทั้งที่ผู้เขียนร่วมเขียนบทความ

วิจัยแม่เหล็กและวัสดุ ส่งวารสารเป็นภาษาอังกฤษรวม 53 เรื่องใน 4 ปีที่ผ่านมา จึงยิ่งทำให้เห็นจากประสบการณ์ตรงว่ากฎแจ “ปลดล็อก” “ทำลายบล็อก” ในการเขียนเผยแพร่อยู่ที่การเปลี่ยน “จริต” ของนักวิจัย แล้วปรับตัวให้เข้ากับลักษณะงานที่ต่างจากเดิมที่ ทำอยู่ด้วยความคุ้นและถนัด (เช่น จากเดิมที่ใช้เวลาลงพื้นที่อย่างเดียวก็ปรับตัวให้เขียนบทความบ้าง หรือจากเดิมที่เขียนแต่บทความวิจัยก็ควรปรับตัวให้เขียนบทความวิชาการหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีบ้าง) ในส่วนของการเขียนนั้น เมื่อเริ่มได้แล้วจะเกิดความสุขจดจ่ออยู่กับการเขียน และในระหว่างกระบวนการเขียนบทความวิจัยแต่ละเรื่อง ยังต้องสืบค้นและอ่านเพิ่มอีกมาก อันเป็นที่มาของความสุขพ่วงมาอีกทางหนึ่งด้วย สุดท้ายจบ

ลงด้วยความภาคภูมิใจที่ผลงานได้รับการเผยแพร่ เป็นต้นทางแห่งการเรียนรู้ ที่ได้รับการอ้างอิง และสานต่อแนวคิดระเบียบวิธี ความสุขและความภาคภูมิใจนี้ทำให้ผลประโยชน์อื่นๆ กลายเป็นผลพลอยได้ ที่ไม่ต้องไปยึดติด ไม่ต้องไขว่คว้าเกินพอดี ให้ใจเป็นทุกข์เลย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ผศ.ดร. วสุ อมฤตสุทธิ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิดการนำงานวิจัยเชิงพื้นที่สายเกษตร “ที่ตีพิมพ์ไม่ได้” เผยแพร่ในวารสารนานาชาติ ISI เป็นแรงหนุนนำในการเขียนบทความนี้

เอกสารอ้างอิง

- Adalikwu, C. 2013. **An exploratory study of facebook integration into classroom management.** Croatian Journal of Education, 15(4), 1057-1068.
- Chowdhury, S., & Al-Zahrani, M. 2013. **Implications of climate change on water resources in Saudi Arabia.** Arabian Journal for Science and Engineering, 38(8), 1959-1971.
- Cohen, E. 2012. **Roadside memorials in Northeastern Thailand.** Omega- Journal of Death and Dying, 66(4), 343-363.
- Dar, G. H., & Khuroo, A. A. 2013. **Floristic diversity in the Kashmir Himalaya: Progress, problems and prospects.** Sains Malaysiana, 42 (10), 1377-1386.
- Doi, R., & Mizoguchi, M. 2013. **Feasibility of system of rice intensification practices in natural and socioeconomic contexts in Thailand.** International Journal of Sustainable Development and World Ecology, 20(5), 433-441.
- Douglas, T. S. 2013. **Contextual innovation and social engagement: From impact factor to impact.** South African Journal of Science, 109 (3-4), 8-9.
- Ghorbanhosseini, M. 2013. **The effect of organizational culture, teamwork and organizational commitment: The mediating role of human capital.** Tehnicki Vjesnik-Technical Gazette, 20(6), 1019-1025.
- Hadzic, M., & Pavlovic, P. 2011. **How to overcome (SME) crisis: Serbian case.** Acta Polytechnica Hungarica, 8(1), 61-80.
- Hasheminejad, H., Karimi-Jashni, A., Talebbeydokhti, N., & Monajemi, P. 2013. **Remediation of petroleum contaminated groundwater using sawdust as an adsorbent.** Iranian Journal of Science and Technology-Transactions of Civil Engineering, 37(C1), 127-141.
- Iofciu, F., Miron, C., & Antohe S. 2013. **Studying advanced science concepts using constructivist strategies in middle and high school.** Romanian Reports in Physics, 65(2), 591-605.
- Mahapatra, D. M., & Ramachandra, T. V. 2013. **Algal biofuel: bountiful lipid from Chlorococcum sp. proliferating in municipal wastewater.** Current Science, 105(1), 47-55.
- Malik, A., & Mohapatra, S. K. 2013. **Biomass-based gasifiers for internal combustion (IC) engines-A review.** Sadhana-Academy Proceedings in Engineering Sciences, 38(3), 461-476.
- Maroyi, A. 2013. **Local knowledge and use of Marula [Sclerocarya birrea (A. Rich.) Hochst.] in south-central Zimbabwe.** Indian Journal of Traditional Knowledge, 12(3), 398-403.
- Mondal, T., Raghunathan, C., & Venkataraman, K. 2013. **Bleaching: The driving force of Scleractinian new recruitment at little Andaman Island, Andaman and Nicobar islands.** Proceedings of the National Academy of Sciences India section B-Biological Sciences, 83(4), 585-592.
- Pereira, N. D., Blanco, I. M. R., Ramos, Y. J., Druzian, J. I., Conceicao, E. K. D., & Guedes, M. L. S. 2013. **Extraction, determination of the fatty profile and potential application of oil from the seeds of Bombacopsis retusa (Mart. & Zucc.) A. Robyns.** Acta Scientiarum-Technology, 35(3), 573-579.
- Sudeesh, S., & Reddy, C. S. 2013. **Forest fire monitoring in Nagarjunasagar-Srisailem tiger reserve, Andhra Pradesh, India using geospatial techniques.** National Academy Science Letters-India, 36(4), 437-446.

- Suwanbamrung, C. 2010. **Community capacity for sustainable community-based dengue prevention and control: domain, assessment tool and capacity building model.** Asian Pacific Journal of Tropical Medicine, 3(6), 499-504.
- Vasudevan, P., Griffin, P., Warren, A., Thapliyal, A., Srivastava, R. K., & Tandon, M. 2011. **Localized domestic wastewater treatment: Part II - Irrigation potential in Indian scenario.** Journal of Scientific & Industrial Research, 70(8), 595-600.
- Wang, L. M., Wu, Z. J., Wang, P., & Chen, T. 2013. **Characteristics, causation, and rehabilitation of Zhouqu extraordinarily serious debris flows in 2010, China.** Journal of Central South University, 20(8), 2342-2348.
- Wilhelm-Rechmann, A., & Cowling, R. M. 2013. **Local land-use planning and the role of conservation: An example analysing opportunities.** South African Journal of Science, 109(3-4), 42-47.
- Wu, L. F., Liu, S. F., Yao, L. G., & Yan, S. L. 2013. **Grey convex relational degree and its application to evaluate regional economic sustainability.** Scientia Iranica, 20(1), 44-49.
- Zhang, P. H., Zhang J. L., Ren, W. W., Xie, J., Li, M., Li, J. Z., Ding, F., Wang, J. K., & Dong, Z. R., 2013. **Identification of waterflooded zones and the impact of waterflooding on reservoir properties of the funing formation in the Subei basin, China.** Journal of Zhejiang University Science A,14(2), 147-154.